

Laidiens: 25.07.1995., Nr. 109

Ministru kabineta noteikumi Nr.212

Rīgā 1995.gada 18.jūlijā (prot. nr.38, 5.§)

Komercbanku noteikumi

Izdoti Satversmes 81.pantā noteiktajā kārtībā

I nodaļa. Vispārīgie jautājumi

1.pants. Šie noteikumi nosaka komercbanku tiesisko statusu, kā arī reglamentē to darbību un uzraudzību.

2.pants. Jautājumos, kas nav regulēti šajos noteikumos, komercbankām jāievēro tām saistošie likumi.

3.pants. Noteikumos lietotie termini

Komercbanka — uzņēmēj sabiedrība, kas dibināta, lai publiski pieņemtu noguldījumus un veiktu citas banku operācijas.

Komercbankas nodaļa jeb filiāle — komercbankas struktūrvienība, kas veic banku operācijas komercbankas vārdā un teritoriāli ir izvietota ārpus komercbankas juridiskās adreses, bet kas nav juridiska persona.

Pārstāvniecība — komercbankas struktūrvienība, kas atrodas citā valstī un pārstāv komercbankas intereses, bet neveic banku operācijas.

Banku operācijas:

- 1) fizisko un juridisko personu noguldījumu un citu atmaksājamo līdzekļu piesaistīšana;
- 2) kreditēšana;
- 3) skaidras un bezskaidras naudas maksājumu veikšana citu fizisku un juridisku personu uzdevumā;
- 4) bezskaidras naudas maksāšanas līdzekļu izlaišana un apkalpošana;

5) tirdzniecība par pašas bankas vai klienta līdzekļiem:

a) ar naudas tirgus instrumentiem;

b) ar valūtu;

c) ar valūtu kontraktiem;

d) ar kotētiem vērtspapīriem;

6) trasta operāciju veikšana, lizings, faktoringa;

7) vērtspapīru glabāšana un pārvaldīšana;

8) garantiju un galvojumu izsniegšana;

9) citi darījumi, kas pēc būtības līdzīgi minētajiem un saskaņoti ar Latvijas Banku.

Kredits — naudas aizdevums vai cits pakalpojums, ko sniedz komercbanka un kas dod iespēju fiziskām un juridiskām personām izmantot naudas līdzekļus vai rīkoties ar materiālajām vērtībām, un kas uzliek saistības atdot saņemtos naudas līdzekļus vai materiālās vērtības ar vai bez procentiem.

Noguldījums — naudas līdzekļu glabāšana komercbankas kontā uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, ar vai bez procentiem.

Pašu kapitāls — komercbankas kapitāls, ko veido apmaksātais pamatkapitāls, akciju emisijas uzcenojums, rezerves kapitāls, nesadalītā peļņa (ar nosacījumu, ka ir auditora slēdziens par tās esamību) un kas samazināts par komercbankas īpašumā esošajām pašas akcijām, nemateriāliem aktīviem, komercbankas bilanci uzrādītajiem iepriekšējo gadu un kārtējā gada zaudējumiem un līdzdalību citās komercbankās atbilstīgi Latvijas Bankas norādījumiem.

Klients — juridiska vai fiziska persona, kuru ar komercbanku saista banku operāciju darījumi.

Mātes uzņēmums — uzņēmums, kam citā uzņēmumā pieder vairāk nekā 50 procenti balsstiesīgo akciju kapitāla vai kuru tas spēj tieši vai netieši kontrolēt.

Meitas uzņēmums — uzņēmums, kurā citai uzņēmēj sabiedrībai — mātes uzņēmumam — pieder vairāk nekā 50 procenti balsstiesīgo akciju vai kuru mātes uzņēmums spēj tieši vai netieši kontrolēt.

Trasts — attiecības starp darījuma divām pusēm, kas balstās uz savstarpēju uzticēšanos un kuru rezultātā viena puse uzņemas atbildību par īpašuma pārvaldīšanu otras puses labā.

Būtiska līdzdalība — tiešā vai netiešā ceļā iegūta līdzdalība ar desmit un vairāk procentiem komercbankas pamatkapitāla vai balsstiesību.

Auditors — šo noteikumu izpratnē ir Latvijā licencēts zvērināts revidents vai cita persona, kurai Latvijas Banka piešķirusi tiesības veikt komercbanku gada pārskatu pārbaudi.

4.pants. Apzīmējumus “banka”, “komercbanka” vai apzīmējumu, kurā ietverti šie vārdi, drīkst lietot kā oficiāli reģistrētu nosaukumu vai kā papildinājumu oficiāli reģistrētam nosaukumam tikai tās komercbankas, kurām ir Latvijas Bankas izsniegta licence.

5.pants. Procentu likmes lielumu un procentu samaksas kārtību nosaka līgumā, komercbankai ar aizņēmēju vai aizdevēju savstarpēji vienojoties.

6.pants. Ja līgumā nav citas vienošanās:

1) par procentu aprēķināšanas laikposmu tiek pieņemts izsniegtā kredīta vai noguldījuma kalendāra dienu skaits. Šo aprēķinu pamatā — gads, kurā ir 365 dienas; ja procentu likmes aprēķina laikā ir 29.februāris, pamatā — gads, kurā ir 366 dienas;

2) procenti maksājami katru gadu 31.decembrī, kā arī pilnīgi atmaksājot kredītu vai noguldījumu.

7.pants. Komercbankai saistības rada tikai tie dokumenti, ko parakstījušas Latvijas Bankas apstiprinātas amatpersonas, kuras saskaņā ar likumu un statūtiem ir tiesīgas veikt attiecīgos darījumus un pārstāvēt komercbanku juridiskas personas statusā. Dokumentiem, kas nav parakstīti atbilstīgi likumiem un statūtiem, nav juridiska spēka.

Latvijas Banka apstiprina komercbankas amatpersonas un informē par to Uzņēmumu reģistru.

8.pants. Komercbanka atbild par savām saistībām ar visiem saviem aktīviem.

9.pants. Papildus banku operācijām komercbanka var veikt citus darījumus, kas ir tieši saistīti ar tās kā uzņēmēj sabiedrības darbības uzturēšanu.

II nodaļa. Komercbanku dibināšana un licencēšana

10.pants. Komercbankas dibinātāji un akcionāri, kas vēlas iegūt būtisku līdzdalību, drīkst būt:

1) fiziskas personas, kuras ir pilngadīgas un rīcībspējīgas;

2) juridiskas personas, kuras reģistrētas Latvijas Republikā vai citā valstī un kuru darbības laiks nav mazāks par trim finansu gadiem;

3) viena ārvalsts banka, kuras darbības laiks nav mazāks par trim finansu gadiem vai valsts.

Šajā pantā minētajām personām jābūt ar nevainojamu reputāciju un stabilu finansu stāvokli.

11.pants. Komercbankas dibinātājs un akcionārs nevar būt uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība), kas reģistrēts tā, ka nav pieejamas ziņas par tā dibinātājiem un akcionāriem vai netiek sniegtas ziņas par uzņēmuma (uzņēmēj sabiedrības) kapitāla izcelsmes likumību.

12.pants. Komercbankas dibināšanas minimālais pamatkapitāls ir 2 (divi) miljoni latu. Komercbankas minimālais reģistrētais pamatkapitāls ir 3 (trīs) miljoni latu, kas jāasniedz piecu gadu laikā pēc reģistrācijas Uzņēmumu reģistrā.

13.pants. Fiziskai vai juridiskai personai, kura tieši vai netieši vēlas iegūt būtisku līdzdalību un kurai līdz šim tādas līdzdalības nav bijis, jāsaņem Latvijas Bankas iepriekšējs akcepts.

Ja persona, kurai komercbankā pieder būtiska līdzdalība, to palielina, sasniedzot vai pārsniedzot 20, 33, 50 un vairāk procentu no komercbankas balsstiesīgā kapitāla, tai jāsaņem Latvijas Bankas akcepts.

Latvijas Bankai ir tiesības pieprasīt papildu informāciju par šajā pantā minētajām personām, lai spriestu par to finansiālo stāvokli un reputāciju.

14.pants. Ja persona neatbilst šo noteikumu prasībām, Latvijas Bankai mēneša laikā pēc paziņojuma par būtisku līdzdalību saņemšanas ir tiesības atteikt plānoto ieguldījumu.

15.pants. Komercbankai nekavējoties jāinformē Latvijas Banka par pamatkapitāla un balsstiesību sadalījuma maiņu, kas saistīta ar būtisku līdzdalību. Ne retāk kā reizi gadā komercbankai jāiesniedz Latvijas Bankā visu to personu saraksts, kurām ir būtiska līdzdalība, norādot šīs līdzdalības apmēru.

16.pants. Komercbankas, kā arī to nodaļas un pārstāvniecības savu darbību Latvijā var uzsākt tikai pēc licences saņemšanas Latvijas Bankā un reģistrācijas likumos noteiktajā kārtībā.

17.pants. Latvijas Republikas komercbankām ir jāsaņem Latvijas Bankas atļauja nodaļas vai pārstāvniecības atvēršanai citās valstīs.

18.pants. Latvijas Banka nosaka licenču (atļauju) izsniegšanas kārtību, kā arī ar komercbanku darbību saistītos ierobežojumus.

19.pants. Latvijas Bankai iesniegums par licences piešķiršanu jāizskata triju mēnešu laikā pēc visu dokumentu saņemšanas. Latvijas Bankai ir tiesības neizsniegt licenci jaundibināmai komercbankai vai ārvalsts bankas nodaļai, ja tās dibināšanā nav ievēroti likumi un Latvijas Bankas norādījumi un komercbankas vai ārvalsts bankas nodaļas plānotā darbība neatbilst Latvijas valsts interesēm.

20.pants. Komerccbankas valdes priekšsēdētājam un valdes priekšsēdētāja vietniekam jābūt personām:

- 1) kuras pastāvīgi dzīvo Latvijā;
- 2) kuras ir kompetentas finanšu lietu vadības jautājumos;
- 3) kurām ir nepieciešamā izglītība un profesionālā pieredze banku darbībā;
- 4) kuras nav bijušas notiesātas, tiesājamas, apsūdzētas vai aizdomās turētas krimināllietā par tīšu noziegumu izdarīšanu; pret kurām nav bijusi ierosināta krimināllieta par tīšu noziegumu izdarīšanu un tā nav izbeigta sakarā ar noilgumu, izlīgumu, apžēlošanu vai amnestiju vai kurām sodāmība par šiem noziegumiem nav dzēsta vai noņemta un kuras nav atbrīvotas no amata ar tiesas spriedumu krimināllietā;
- 5) kurām ir arī citā ziņā nevainojama reputācija;
- 6) kuras nav darbojušās uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) pārvaldes un revīzijas institūcijā tā, ka viņu darbības dēļ uzņēmums (uzņēmēj sabiedrība) ticis novests līdz ļaunprātīgam bankrotam;
- 7) kurām nav atņemtas tiesības veikt uzņēmējdarbību.

21.pants. Ārvalsts bankas nodaļas vadītājam jābūt personai, kas atbilst šo noteikumu 20.panta 2., 3., 4., 5., 6. un 7. punkta prasībām.

22.pants. Komerccbankas padomes, valdes un revīzijas komisijas locekļiem jābūt personām, kas atbilst šo noteikumu 20.panta 4. un 7.punkta prasībām.

23.pants. Komerccbankām un ārvalstu komercbanku nodaļām ir jāsaņem Latvijas Bankas atļauja šādos gadījumos:

- 1) ja paredzēts palielināt vai samazināt pamatkapitālu;
- 2) ja tiek mainīts valdes priekšsēdētājs vai ārvalsts komercbankas nodaļas vadītājs, tā pirmais vietnieks vai galvenais grāmatvedis;
- 3) ja tiek mainīta juridiskā adrese;
- 4) ja tiek mainīts komercbankas nosaukums;
- 5) ja komercbanka tiek reorganizēta.

III nodaļa. Komerccbanku darbību regulējošās prasības

24.pants. Lai nodrošinātu stabilu darbību, komercbankām pastāvīgi jāievēro šādi Latvijas Bankas norādījumi: